

Otvoreno pismo intendantici Dubravki Vrgoč i Hrvatskom narodnom kazalištu Ivana pl. Zajca u Rijeci

Poštovana intendantice Vrgoč,

Vaš odgovor, objavljen putem medija, smatramo duboko uznemirujućim.

Umjesto promišljene i odgovorne reakcije – otkazivanja suradnje s izraelskim koreografom – suočile smo se s pokušajem relativizacije i retoričkog *gaslighting-a*, usmjerenog na diskreditaciju legitimnih zahtjeva za odgovornošću javnih institucija. Sve to događa se u trenutku kada već 670 dana svjedočimo najbrutalnijoj epizodi genocida u suvremenoj povijesti – nasilju koje je izazvalo duboku kolektivnu tugu i bijes u našim zajednicama.

U reakciji tvrdite da repertoar ne oblikujete prema “nacionalnoj pripadnosti” umjetnika, već prema “integritetu” i “vrijednostima koje umjetnik svojim djelom zastupa”. No, činjenice o Batsheva Dance Company, Ohadu Naharinu i predstavi *Venezuela* jasno ukazuju na sustavnu institucionalnu i financijsku povezanost Vašeg gosta s državnom propagandom cionističkog režima.

Htjele bismo ukazati na par činjenica:

Kompanija **Batsheva Dance Company** se od svog osnutka 1964. godine kontinuirano financira iz izraelskog državnog proračuna – uključujući Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo kulture i Ministarstvo obrane države Izrael. Batshevi je više puta upućen poziv da odbije sudjelovanje u državnim programima *artwashing-a* te pokroviteljstva izraelskih institucija, uključujući veleposlanstva i konzulate. Ti su apeli redovito nailazili na šutnju ili ignoriranje. Bez državnog financiranja, Batsheva ne bi imala ni međunarodnu prisutnost ni reputaciju.

Ohad Naharin je bio dugogodišnji umjetnički direktor i središnja figura Batsheva Dance Company — ansambla koji je institucionalno i financijski povezan s državom Izrael te predstavlja ključni instrument kampanje *Brand Israel*, državne propagandne strategije čiji je cilj prikrivanje i estetiziranje kolonijalnog nasilja, apartheida i etničkog čišćenja palestinskog naroda.

Iako je Naharin u više navrata javno izjavljivao da se „ne slaže“ s politikama izraelske države, dosljedno je odbijao podržati konkretne zahtjeve međunarodnih pokreta solidarnosti poput BDS-a, a njegov umjetnički i institucionalni rad nikada nije prekinuo financijske niti simboličke veze s izraelskom državom.

Ako se Ohad Naharin doista protivi okupaciji, kako tvrdi, zašto to jasno ne pokaže — prekidom suradnje svoje kompanije s izraelskom državom i njezinim aparatima? Zašto se ne odrekne uloge ambasadora države čije nasilje sustavno prikriva upravo kroz međunarodnu kulturnu produkciju? Njegova pozicija izraelske kulturne ikone daje mu platformu — i odgovornost — da progovori i djeluje za ono što je ispravno.

Predstava ***Venezuela***, koju je HNK Ivana pl. Zajca najavio u svom programu, premijerno je izvedena 12. svibnja 2017. u Tel Avivu, kao produkcija *Batsheva Dance Company*.

Brand Israel je eksplicitna, javno deklarirana kampanja izraelske vlade s ciljem poboljšanja međunarodnog imidža države. Kompanija *Batsheva* financirana je izravno iz izraelskog državnog proračuna i ugovorno je obvezana predstavljati Izrael i njegove politike u pozitivnom svjetlu. Njezini nastupi služe kao uglađena fasada za kontinuirane zločine koje Izrael provodi nad Palestincima, aktivno pridonoseći pranju njegove međunarodne slike. Drugim riječima, veza s genocidom duboko je utkana u pravne, financijske i političke obveze same *Batsheve*.

Iz iste se državne riznice izdvajaju stotine milijuna dolara za režimske kulturne proizvode i propagandne projekte diljem svijeta — od kazališnih predstava do “istraživanja” čiji je cilj stvoriti iluziju “pluralnog društva”, iza koje se kriju stvarne barikade, blokade i razoreni domovi.

Palestinke i Palestinci desetljećima žive pod izraelskom okupacijom, kolonizacijom, aparthejdom i genocidom. Velika većina palestinskog civilnog društva poziva ljude diljem svijeta da putem bojkota, povlačenja investicija i sankcija (BDS) izvrše pritisak na Izrael kako bi počeo poštovati međunarodno pravo i temeljna ljudska prava Palestinaca.

Jedan od ključnih aspekata BDS-a je **kulturni bojkot**. Palestinska kampanja za akademski i kulturni bojkot Izraela (PACBI) poziva umjetnike da odbiju sudjelovati u kulturnim događanjima koja se održavaju u Izraelu ili su povezana s izraelskom vladom, njezinim institucijama ili lobijima. Također poziva publiku širom svijeta da bojkotira takve programe i manifestacije.

Sve izraelske kulturne institucije smatraju se **suodgovornima** dok god ne odbace svoju ulogu u održavanju kolonijalnog, okupacijskog i aparthejsko-genocidnog režima — jasno i javno: odbijanjem sudjelovanja u “umjetničkom pranju” državnog nasilja, te priznavanjem temeljnih prava palestinskog naroda, koja uključuju: kraj okupacije, kraj aparthejda i pravo na povratak izbjeglica.

Stoga, tvrdnje iz Vaše reakcije smatramo svjesno obmanjujućima. Umjesto da se suočite s ovim činjenicama, nudite sentimentalne generalizacije o umjetnosti i slobodi izražavanja, čime nastojite izbjeći stvarnu odgovornost — odgovornost javne institucije koja, koristeći javna sredstva, pruža platformu koreografu čiji se umjetnički i institucionalni rad godinama isprepliće s propagandnim aparatom države koja provodi genocid.

Kada u odgovoru navodite da Naharin “već godinama izražava kritiku izraelske politike prema Palestincima”, zanemarujete niz lako provjerljivih činjenica koje smo naveli na početku ovog pisma. Ne uviđate, međutim, da je upravo izvedba predstave *Venezuela* na vašoj sceni — u trenutku masovnog izgladnjivanja stanovništva Gaze i sustavnog gušenja svake nade — čin kolaboracije s režimom koji sustavno zatire palestinski narod.

Mogli ste pozvati tisuće drugih umjetnika ili umjetnica – uključujući palestinske umjetnice i umjetnike koji se trenutno bore za opstanak svojih zajednica i svoje umjetnosti. No Vi ste izabrali Naharinov *Venezuela*.

Upravo zato iznova pozivamo Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca u Rijeci da otkáže predstavu *Venezuela* i javno se distancira od *artwashing-a* izraelskog genocidnog režima.

Ujedno pozivamo sve kolegice i kolege iz umjetničkog i kulturnog polja, kao i publiku, da javno podrže zahtjev za otkazivanjem ove predstave – putem javnih izjava, odbijanja suradnje i bojkota programa, sve do konačnog otkazivanja. Naša solidarnost s Palestinom i svim žrtvama kolonijalnog i rasnog nasilja ne smije ostati samo na riječima — ona traži djela.

Na koncu, podsjećamo da se službeni stav Republike Hrvatske – koja i dalje održava političku, diplomatsku, ekonomsku i vojnu suradnju s državom Izrael, istodobno odbijajući jasno osuditi cionističke zločine koje uzrokuju masovno stradanje civila – ne razlikuje mnogo od Vašeg. U oba slučaja riječ je o oportunističkom i moralno neodrživom pristajanju uz počinitelje, a ne uz žrtve.

Mi to odbijamo.

Palestinska umjetnost zaslužuje naš prostor. Genocidna propaganda – ne.

Za K.R.U.H. & Štrajk za Gazu
Inicijativa za akademiju solidarnosti i epistemičke pravde
Studentice za Palestinu
Nepokorena Palestina
Inicijativa za slobodnu Palestinu
BDS Hrvatska

[1] <https://batsheva.co.il/en/support-us/>

[2] <https://www.amplifypalestine.org/batsheva-faq>

[3] https://dancersgroup.org/2025/02/dancing-with-solidarity-the-case-for-boycotting-batsheva-and-gaga/#_ftn3

[4] <https://www.independent.com/2025/02/22/boycott-batsheva-dance-company/>

[5] <https://thinkingdance.net/articles/2024/01/15/Modern-Dance-Zionism-and-a-Free-Palestine->

[6] <https://kulturopunkt.hr/tema/poziv-na-odgovornost-kulturnih-institucija/>